

به خوراك قزت بهه

به گشتی نهو خوراکانهی که سوودبهخشن بؤ بیست و باشترکردنی سووری خوین بههمان شیوه بؤ قزیش زؤر سوودبهخش دهب. نهو پرؤتینانهی که له بهروبوومی نازلهیبهوه سهراوه دهگرن بهتابیهتی ماسی، جگه، گزنگی زؤریان ههیه بؤ پهگهکانی قز. ههروهه فیتامین A، کؤمهلهی فیتامین B، فیتامین C، فیتامین E یهکجار گزنگ بؤ تهنروستی پهگی مووهکان. زهیتنه ناتیره رووهکیهکان سوودی زؤریان بؤ تهنروستی قز ههیه، نهم چهورییه باشانه له فسستق و باوی و گولهبهپهژدهدا ههن و پهژییهکی باش لهفیتامین E لهخؤدهگرن. ههروهه گهلا سهوزه تاریکهکان میوه مزهکان و نهفؤکادؤش بهمادده

کانزای کرؤم له خوراکدا

کانزای کرؤم Chromium بهپهیکی کمه بؤ لهش بیویسته بؤ پهیکهستی ناستی شهکری خوین بهوهی که هارکاری هؤرمؤنی ئینسولین دهکات بؤ گواستنهوهی شهکری خوین بؤ ناو خانهکان بؤ نهوهی وهکو سهراوهی وزه بهکاری بیئن. ههروهه کرؤم بهشداره له میتابولیزی کاربوهدرات و چهوری و پرؤتینهکان و لهکرداری خهزنکردنیان له لهشدا. جگه لهمهسه، کرؤم یارمهتیدهه بؤ بهرزکردنهوهی ناستی کؤلیستیرؤلی باش HDL لهخویندا، لهوانهشه رؤلی ههیتت بؤ خوراستن له نهخؤشی دئ. سهراوه خوراکیهکانی کرؤم بریتین له: برؤکولی، شیریه تری، گؤشت، دانهوئلهی تمواو، بههارات Spices. ههنهئیک جؤری میوه و سهوزه بهتابیهتی خهیار، پیازی خاو، تماتهی گهیبو، خاس. بهسالاجووهکان زیاتر روویهرووی کمه کرؤم دهبهوه لهبهه کزبوونی ههلمؤنی لهپهخؤلهدا، نیشانهکانی کمه کانزای کرؤم له لهشدا بریتین له: ههستکردن بهماندوووبون و هیلاکی، ههستکردن بهنارهتمتی و پهستی، گؤران له پرؤفایلی شهکر و کؤلیستیرؤلی خویندا، کزبوونی گهشه لهمندالاندا، دواکوتن له چاکبوونهوهی برین و برینهکانی پاش نهشتهه گهری. پیویستی رؤزانهی کانزای کرؤم بؤ کهسیکی پینگهیشوو بریتیه له 35 مایکروگرام، بؤ مندالان 10-20 مایکروگرام.

پاریزی خوراک بؤ نهخؤشانی پهستان

که دئ گزؤ دهیبتهوه بؤ پالنانی خوین بهناو خوینبههکان و دابهشکردنی بهسهه ههموو بهشهکانی لهشدا، بهرگری خوینبههکان بؤ دابهشبوونی خوین پهستانی خوین پهیدا دهکات، لهزؤریه حالتهکاندا لهبهه هؤکاری نادیار و ههنهئیک جاریش لهبهه هؤکاری دیار پهستانی خوین بهرز دهیبتهوه. بهرزبوونهوهی پهستانی خوین Hypertension که بهبکؤزی بیئنگ ناسراوه تا ئیستا چارهسههئیکی بنهر و یهکجارهکی بؤ نهدهزراوههوه، بؤیه بؤ کؤنترؤلکردن و خوراستن له نالؤزیهکانی، توشبووه دهیج تا لهژیان ماوه پابهئندی پارژی خوراک و وهگرتنی دهرمانهکانی بیئت، نهگبنا پهستانی بهرزی خوین نهگه کؤنترؤل نهکرت، نالؤزی تهنروستی گهوهه و مهترسییداری لیدهکهوتتهوه. توشبووان بهپهستانی بهرزی خوین پیویسته که خوین لهخوراکیاندا تا راددیهکی زؤر کمه بکهنهوه که رؤزانه له 1500 ملگم کهمتر بیئت جا خوینی میؤ یان خوینی شارووی ناو ترشیات و خوراکه قوتوویهندهکان و ساس و مایؤتیؤر و... تاد، ههروهه پیویسته که خوراک تا راددیهکی زؤر پارژین لهخوردنی نهم خوراکانه: چهورییه تیرهکان و کؤلیستیرؤل، بؤ نمونهه گؤشتی سوور، جگهری نازؤل یان پهلهور، زهرهئیهی هیلکه، سهرتوو و قهیماغ، شیریه چهوری تمواو، نایس کریم، کیک و ههویرکاریهکان، شهکر و شیرینی و قنادی، کافائین، خواردنهوهی نهلکههل. وا باشتره که توشبووان زیاتر نهم خوراکانه بهخؤن: ماسی روویار و ناره شیرینهکان وهکو ماسی سالمؤن و تونا و مهکارئل، پیاز و سیر، زهیتی زهیتون، کههوز، سهوزه و میوهی جؤراوجؤر، دانهویلهی تمواو، بهروبوومه پاتلهیهکان، پهتاته بهکولانن نهک سوورکردنهوه لهزیتیدا.

بههای خ

له چه ند یسن توژیتهوهدا هاتوه که بیبهری شیرین Sweet Peppers و بیبهری تیرؤ Hot peppers چالاک دؤی شیرههجهیان ههیه. بیبهری سوور سهراوهیه بؤ مادده دؤهؤکسانی لایکوپین Lycopene که لهش لهتوشبوون بهچهئین جؤری شیرههجهه دهپارژیت بهتابیهتی شیرههجهه پروسات و شیریههجهه ملی مندالان. بهک دانه بیبهری سوور یان زهره یان نارنجی بهقهه 3 نهوهئندی پیویستی رؤزانه لهفیتامین C بؤ لهش دابین دهکات. بیبهرهکان بهتابیهتی بیبهری نارنجی ماددهی زیازانتین Zeaxanthin لهخؤدهگرن، نهو ناویتهیهی که چاو لهتوشبوون بهناوی سپی و گؤرانهکانی پهیوهست بهتهمنن دهپارژیت. بیبهرهکان بیئا کارؤتین Beta-carotene و فیتامین B6 و ترشی فؤلیک لهخؤدهگرن که سوودیان ههیه بؤ نهخؤشی

ئايا شيرىنى و چەورى زىپكە پەيدا دەكات؟

زۆر كەس پىيوايە كە خواردنى باقلاوە يان گولمەپۇژە يان شوکولاتە دەپتتە ئەگەرى سەرھەلدىنى زىپكەى گەنجىتىسى *Acne vulgaris* يان خراپتربوون و گەورەبوونى زىپكەى كان. لەراستىدا زىپكەى گەنجىتى كە باوترىن نەخۇشى گلاندە چەورىيەكانى پىستتە و لەتەمەنى ھەرزەكارىدا لەبەر كارىگەرى ھۆرمۇنى بەتايىبەتى ئەندىرۇجىنەكان سەرھەلدىدات پىئەندىيەكى راستەخۇى بەجۇرى خۇراكەوە نىيە، بەگۇيرى توژىنەوەكان لەم بارەسەوە ئەگەر پىئەندىيەكىش ھەپت، ئەوا پىئەندىيەكى لاوازە و تەنيا لەجەند حالەتتەكى تايىبەتدا بەدى دەكرىت، بۇ نمونە زىاد خواردنى شىرىنى و چەورى لەھەندىك كەسدا لەوانەيە كە بىتتە ھۆى كەمىك دۇارتربوونى زىپكەىكان نەك سەرھەلدىنىان. ھەروەھا، ھەندىك سەنتەرى نەخۇشىيەكانى پىست پىيان باشە كە خواردنى شىر و بەرھەمەكانى كەم بگرىشەوە لەو كاتەى ھەندىك لەشىر و بەرھەمەكانى شىر ھۆرمۇن لەخۇدەگرن كە ئەمانە بەرپرسىارن لەسەرھەلدىان يان وروژاندنى زىپكەى گەنجىتىدا نەك خۇدى شىر يان بەرھەمەكانى يان شىرى ئۇرگانىك *Organic* كە ھىچ دەرمان و ھۆرمۇن لەخۇناگرت. لەوانەشە كە زىاد خواردنى كارۇھىدراتى سافىراو وەكو ناردى سىپى بىتتە ھۆى گرفت لەرىكخستنى ھۆرمۇنى ئىنسولىن لە لەشدا كە ئەمەش دەپتتە ھۆى زىادبوونى خانە كىراتىنىيەكان لەپىستدا كە پىئەندى بەزىپكەوە ھەيە.

كولەكەى ھاوینە سوودبە خشە

كولەكە يان كودى ھاوینى *Summer Squash* لەبەر پۇژە بەرزەكەى رىشال و چەندىن كانزا و فیتامین و ماددەى دژەئۆكسان بەھایەكى خۇراكى بەرزى ھەيە. كولەكە برىكى كەم وزە و پۇژەيەكى بەرزى ئاو لەخۇدەگرت، ھەرسكردىنى زۆر ئاسانە، خۇراكىكى دژە شىرپەنجەيە، كۇئەندامى دل و سوورپان دەپارپۇت، نىشانەكانى ئاوسانى پروسات *BPH* كەم دەكاتەوە. ماددە گرنگەكان لە كولەكەى ھاوینەدا برىتىن لە: كانزاكى مەنگەنىز، مەگنسىۆم، پۇتاسىۆم، كۇپەر، فۇسۇر، ھەروەھا فیتامىنەكانى *A, C*، راپىو فلاقىن يان فیتامىن *B2*، فۇلپت يان ترشى فۇلك كە يەككە لە كۇمەلەى فیتامىن *B*، پىكھاتووەكانى كولەكە بەتايىبەتى پۇژە بەرزەكەى رىشال و مادە دژەئۆكسانەكان و فیتامىنەكان رۇلىان ھەيە بۇ پاراستنى خۇننەبەرەكان لەرەقبوون كە ئەگەر لەخۇننەبەرەكانى تاجى دلدا پروودات، ئەوا نۇرەيەكى دل سەرھەلدىدات كە لەوانەيە كوشندە پىت. پىكھاتەكانى كولەكە رۇلىان ھەيە بۇ خۇپاراستن لەتووشبوون بەنەخۇشى شەكرە كە ئەویش وەكو ئالۇزىيەك فاكترىكى نىگەتپىقى بەھىزە بۇ تووشبوون بەنەخۇشى دل بەتايىبەتى ئەگەر فاكترەكانى ترى تووشبوون بەنەخۇشى دل لەئارادابن وەكو قەلەوى، تەمەن، جگەرەكىشان، كۇلىستىرۇلى بەرز، كەمى جوولە و مەشقى وەرزشى. پۇژە بەرزەكەى كانزاى مەگنسىۆمى كولەكە رۇلىكى بەرچاوى ھەيە بۇ دابەزاندنى پەستانى بەرزى خۇننە. جگە لەمانە، ماددە دژەئۆكسانەكانى كولەكە نىشانەكانى رۇماتىزمى جومگەكان و رەبو سووكتەر دەكەن.

پۇزبە

خۇراكىيە گرنگەكانىانەوە، ھەروەھا ماسى سەلمەمۇن، كونجى، كوارگ، پەنیر، مریشك بەرپۇژە بەرزەكانىان لە كۇمەلەى فیتامىن *B* رۇلى گرنگىيان ھەيە بۇ پاراستن و بوژاندنەوەى رەگى مووەكان و تەندروستى قۇ. جگە لەمانە، پىسپۇرانى پىستتە جەخت لەسەر ئەوە دەكەنەوە كە بۇ پاراستنى تەندروستى قۇ، پىوستتە كە خۇراكى پۇژانە برى تەواوى لەخۇننە كانزاىيەكانىش تىدایىت كە گرنگن بۇ سوورى خۇننە و پىستت، كانزاىەكانى كالىۆم، ئاسن، مەگنسىۆم، كۇپەر، كۇبالت، یۇد، زىنك(تۇتیا) گرنگىترىن ئەو كانزاىانە كە لەخۇراكى جۇراوچۇردا ھەنە بەتايىبەتى لەسەوزە و مېوە تازەكاندا.

بەرزى خۇننە

خۇراكى پىبەر

شەكرە و پەقبوونى خۇننەبەرەكان، ھەروەھا ئاستى ماددەى ھۇمۇسىستىن دادبەزىنسن لەوكاتەى كە ئاستى بەرزى ئەم ماددەيە زىان بەخۇننەبەرەكان دەگەيەنەت و ئەگەرى نەخۇشى خۇننەبەرەكانى دل و جەلئە زىاد دەكات. لەلايەكى تریشەوە پىبەر بەرپۇژە باشەكەى رىشال رۇلى ھەيە بۇ دابەزاندنى ئاستى بەرزى كۇلىستىرۇلى خۇننە كە ھۇكارىكى ترى بەھىزە لەپال تووشبوون بەنەخۇشى دل و جەلئەى مېشك، ھەروەھا پىبەرەكان بەسوودن بۇ خۇپاراستن لەتووشبوون بەشپۇرەنجەى قۇلۇن.

چۈن دلت

پاراستنى تەندروستى دىل مەسەلەيەكى يەكجار گىرنگە، بۇ ئەم مەبەستە پىيۇست بەھەنگاوى گەورە و قورس ناكات. بەچەند ھەنگاوىكى سادە چەندىن كارىگەرى دراماتىكى پۈزەتيف بۇ سەر دىل دېنە ئەنجام، يەكەم: خۇراكىكى تەندروستىيانە، دووم: مەشقى وەرزشى، سىيەم: نووستىيىكى تەواو. گەورەترىن ھەنگاوى بۇ پاراستنى دىل برىتتە لەئەنجامدانى مەشقى بەدەنى Physical activity ھەتا ئەگەر ھەفتانە تەنيا يەك كاتمىرېش بىت، ھەر چەند ئاكتىقتىر بىت ھىندە دىل زياتر پارىزراو دەبىت، بەلای كەم 10 خولەك مەشقى مام ناوئەندى بىخەرە سەر چالاکى و جوولەى رۇزانەى لەش، لەلایەكى ترەو تويۇنەوئەكان دەلېن كە مەشقى فېزىكى ھەفتانە بۇ ماوئە 60-90 خولەك ئەگەرى توشوبون بەنەخۇشى دىل بەرپۇزەى 50% كەم دەكاتەوہ. رۇزانە 5 جار يان زياتر

چۈن كىشت زىاد دەكەيت؟

ئەگەر دەتەوئەت كە چەند كىلوگرامىك كىشى لەشت زىادبەكەيت، ئەوہ بزائە كە تەنيا بەخۇراك ئەنجام نادرېت، بەلكو ئەم مەسەلەيە جگە لەخۇراك بەندە بەبارى دەروونى و تەندروستى گىشتى و جوولەى بەدەنى رۇزانە. پىش ئەوئە كە پەيرەوى بەرنامەيەكى تايبەتتى خۇراك بەكەيت پىيۇستە كە بەوردى پەيرەوى چوار خال بەكەيت: يەكەم، ئايا تۇ لەراستىدا لاوازىت بەگۇرەى درىزى بىلا و تەمەنت؟ دووم، دەبى بەتەواوى دىلنيا بىت لەوئە كە ئەم لاوازىبەت لەبەر ھىچ نەخۇشسىيەك نىيە و بارى دەروونىت جىگىرە. سىيەم، پىيۇستە كە خۇراكى رۇزانەت ھاوسەنگە واتە برى تەواو لەپرۇتېن، كاربۇھايدرات، فېتامىنەكان و چەورىيەكان لەخۇدەگرېت. چوارەم، ئايا ھاوسەنگى ھەيە لەئىوان برى خۇراك و سەرفكردىنى وزە؟ واتە چۇن و كەى خۇراك دەخۇبىت و كەى دەكەويتە كار يان جوولەى بەدەنى. ئەگەرچى زىادكردىنى كىشى لەش لەدەبەزاندنى زەحمەتتەر، بەلام ھەرگىز مەحال نىيە بەمەرىك تەنيا لەزۇر چاودىزى دكتور ئەنجام بدرېت. پىيۇستە خۇراكەكان تەندروستىيانە بن، بۇ نمونە ئەو خۇراكانەى كە وزەيەكى بەرزيان تىدایە لەگەل رېزەى باش لەپرۇتېن و فېتامىن و كانزايەكان وەكو شىر، پەنېر، گۇشت، ماسى، پەلەور، مېوہ شىرىنەكان، دانەوئەلە، ھىلكە، پەتاتە. جگە لە3 ژەمە سەرەككەيەكە، پىيۇستە 2-3 ژەمى بچوك لەئىوانىندا بخۇبىت، با ژەمى بەيانىبات گەورەترىن و باشترىن ژەم بىت، تەنيا يەك پەرداخ ناو لەگەل ژەمەكاندا بخۇرەو، پاش ژەمەكان بۇ ماوئە نىو كاتمىرېش پشوو بەدە، بەلام ھەرگىز راستەوخۇ پاش ژەمە سەرەككەيەكان مەخەوہ، با ژەمى ئىپورانىت سىووك بىت و بەلای كەم 2 كاتمىرېلەكاتى نووستن دووربىت.

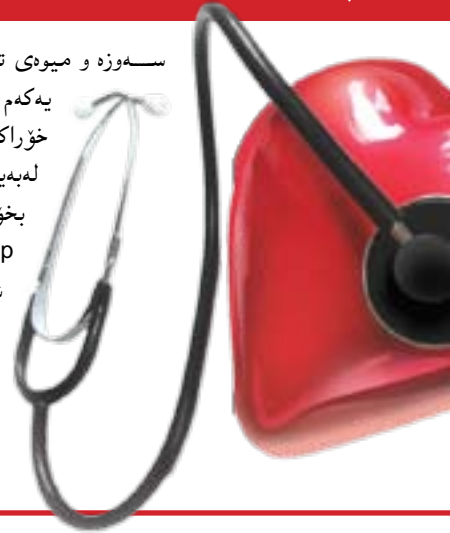
لەزگەى پاكردەنەوئە پىستى لوت

بەرچەستە و دياربىت. يەككە لەم ھەنگاوانە برىتتە لەبەكارھىنانى لەزگەى پاكردەنەوئە پىستى لوت Nose Cleansing Strips كە پاش تەپركردىنى پىستى لوت راستەوخۇ بەكاردېت و بۇ ماوئە 10-20 خولەك دەمىنەتەوئە ئىنجا كە لەزگەكە وشك دەبىت و بەناسانى لادېرېت، پاش ماوئەكى كورت كونەكان تا رادەيەكى باش ناديار و ون دەبن. بەكارھىنانى لەزگەى پاكردەنەوئە پىستى لوت لەو كەسانەى كە خاوەنى پىستى ھەستىيار و ناسكەن دەبىتە ھۇى سووربوونەوہ و سووتانەوئە پىستى، بۇيە بەكارنەھىنانى باشترە، ھەروەھا نايىت كە ئەم لەزگەيە بۇ شوئە ھەستىيارەكانى ترى دەموچاو بەكاربىت.

پىستى لوت ژمارەيەكى زۇرى گلاندەكانى چەورى لەخۇدەگرېت كە بەردەوام ماددەيەكى چەور دەردەن بەرپىگەى جۇگەى بارىك و كونى بچوك لەسەر پىستىدا، گەلەيك جار كونى جۇگەكان دەگىرېت و بەكارىگەرى بەكتىريا و چىلكى ھەوا و دەوربەر دەبىتە ھۇى پەيدابوونى پنتى رەش Blackheads يان زىبەكە، لەوانەشە بىتتە ھۇى گەورەبوون و بەرجەستەبوونى كونەكان يان پەيدابوونى ناسەوار لەسەر پىستى لوتدا. لەراستىدا مانەوئە ئەم كونانە بەكراوئەى زۇر گىرنگە بۇ گەبىشتى ماددە چەورەكەى گلاندەكان بەپىست بەمەبەستى پاراستنى نەرمى و تەرپىتى پىست. تا ئىستتا ھىچ رىنگا چارەيەك بۇ داخستنى ھەمىشەيى كونەكان لەنارادا نىيە، بەلام بەچەندىن ھەنگاوى دەكرې كە قەبارى كونەكان بەبچووكى بىنئىتەوہ و كەمتر

دەپارېزىت؟

سەوزە و مېوۋى تازە بخۇ، ھەر لەگەل ژەمى بەيانىياندا يەكەم ژەمى مېوۋە بخۇ، با ھەموو ژەمەكانى خۇراكت سەوزە و مېوۋە لەخۇبگرن، ھەروھە لەبەينى ژەمەكانىشدا سەوزە يان مېوۋە بخۇ. كوالىتى باشى نووستن Quality sleep سوودبەخشە بۇ دل، ھەول بده شەوانە 8 كاتز مېر بخەويت، ئەگەرچى سەرچاوەكان ئامازە بوە دەكەن كە 8 كاتز مېر نووستنى شەوانە بۇ ماوۋى 2 ھەفتە ئىنجا ئەم ئامانجە دەپئىكىت، بەلام بەردەوامبونىش ھەر سوودبەخشە بۇ دل.

بە يەك كاتز مېر مەشقى وەرزشى چەند وزە دەسووتىنىت؟

ئەنجامدانى مەشقى وەرزشى بەشئىكى گرنگە لەژيانى پۇژانەدا، لەكاتى مەشقىدندا لەش پرىكى زياترى وزە (كالورى) سەرف دەكات، ئەگەر ئەم برە زياتر يىت لەو برە وزىيەى كە لەخۇراكەو دەرىدە گرىت، ئەوا كىشى لەشت دادبەزىت، ئەمەش بنچىنەى بەرنامەى دابەزاندى كىشى لەشە. لەم خشتەبەدا برى سووتاندى وزە لەماوۋى يەك كاتز مېردا بۇ ئەو كەسانەى كە كىشىان لەنئوان 73-110 كىلوگرامدايە روونكراوئەتەو:

جۇرى مەشقى وەرزشى - سەرفكردنى وزە لە يەك كاتز مېردا

مەشقى ھەوايى Aerobics توند	۷۹۶-۵۳۵ كالورى
مەشقى ھەوايى Aerobics سووك	۵۴۵-۳۶۵ كالورى
مەلە بە ھەموو جۇرەكانىيەوۋە	۶۰۰-۴۰۰ كالورى
تۇپى سەبەتە	۸۷۲-۵۸۵ كالورى
لېخورىنى بايسكل(مام ناوئەندى)	۴۴۰-۳۰۰ كالورى
بۇلېنگ	۳۳۰-۲۲۰ كالورى
تۇپى يى	۸۷۵-۵۸۵ كالورى
گۇلف	۴۷۰-۳۱۵ كالورى
راكردن ۵ ميل/كاتز مېر	۹۰۵-۶۰۶ كالورى
راكردن ۸ ميل/كاتز مېر	۱۲۸۶-۸۶۰ كالورى
تېننى سەر زەوى	۸۷۵-۵۸۵ كالورى
تېننى سەر مېر	۷۶۵-۵۱۰ كالورى
رۇيشتنى سووك ۲ ميل/كاتز مېر	۳۰۰-۲۰۰ كالورى
رۇيشتنى توند ۳،۵ ميل/كاتز مېر	۴۷۰-۳۱۵ كالورى
تۇپى بالە	۴۳۵-۲۹۰ كالورى

فېتامىن B6 بۇ تەندروستى مېشك

فېتامىن B6 يان پايريدۇكسىين Pyridoxine لەئاودا دەتوتتەو، فرمانى گىلاندى ئەدرىنال باشتر دەكات، تەندروستى كۇئەندامى دەمار دەپارېزىت، زۇر گرنگە لەكردارى مېتابولىزمدا لەوكاتەى كە وەكو كۇئەنزىم كاردەكات بۇ تېكشكاندن و سوودوگرتن لەكاربوھىدرات و جەورى و پىرۇتېنەكان. فېتامىن B6 يارمەتى دەردانى ماددە گەبەنەرەكانى نئوان خانە دەمارەكان Neurotransmitters دەكات، ئەو ماددە كېمىيائىيەى كە گرنگن لەپۇئەندى مېشك بەدەمارەخانەكانەو. سەرچاوە خۇراكىيەكانى فېتامىن B6 برىتتىن لە: شىير، پەنير، ھىلكە، ماسى، مۇز، دانەوئە، پاقلەمەنىيەكان، گىزەر، سېنناغ، نۆك، پەتاتە، تۇوى گولەبەرپۇژە، گەلېك حالەت و نەخۇشى ئەگەرى توشوبون بەكەمى فېتامىن B6 زياتر دەكەن وەكو: راھاتن لەسەر خواردنەوۋى ئەلكېول، مۇمبونى جگەر، زىاد دەردانى ھۇرمۇنەكانى گىلاندى دەرقى، پەككەوتنى دل. نىشانەكانى كەمى فېتامىن B6 برىتتىن لە: گرفت لەدەمارەكانى دەست و قاچەكان، گۇران لەسروشتى خانەكانى مىلى منداللان، ھەوكردنى پىست، قلىشان و كولبونى لئوكان، ھەوكردنى دەم و ھەوكردنى زمان، خەمۇكى، خەوززان. فېتامىن B6 لەپزىشكىدا بەشپوۋى چەب يان دەرزى بۇ چارەسەر كىردن و كۇنترۇل كىردن يان سووك كىردنى نىشانەكانى چەندىن نەخۇشى سوودى لئوئەدە گىرىت، بۇ نومونە نازارەكانى عادە، خەمۇكى، ھەوكردنى جومگەكان، نەخۇشى شەكرە، نۇرەكانى رېبو، شىرپەنجەى سىيەكان، زىيەكى گەنجىتى، رەقبونى خۇئىبەرەكان. پىنوسىتى پۇژانەى فېتامىن B6 بۇ پىنگەبىشتوان برىتتىنە لە 1-2 ملگم.

